

Дело C-187/20**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

28 април 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Landgericht Ravensburg (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

31 март 2020 г.

Ищец:

JL

DT

Ответник:

BMW Bank GmbH

Volkswagen Bank GmbH

Предмет на спора в главното производство

Договор за потребителски кредит — Задължителна информация — Директива 2008/48/ЕО — Право на отказ — Указване на възможността за провеждане на процедура за извънсъдебно уреждане на спора — Погасяване на правото на отказ — Злоупотреба с право

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1. Следва ли член 10, параграф 2, буква а) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (наричана по-нататък Директива 2008/48/ЕО) да се тълкува в смисъл, че относно вида на кредита трябва евентуално да се посочи, че е налице свързан договор за кредит и/или договор за кредит с определен срок?
2. Следва ли член 10, параграф 2, буква г) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че в условията за усвояването на кредита, в случай на свързани договори за кредит с оглед на финансирането на покупката на определена стока, при изплащане на сумата по кредита на продавача следва да се посочи, че кредитополучателят се освобождава от задължението си за заплащане на продажната цена до размера на изплатената сума и че продавачът е длъжен да му предаде закупената стока, ако цената е платена изцяло?
3. Следва ли член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че
 - а) приложимият лихвен процент за забавени плащания трябва да бъде посочен като абсолютно число при сключването на договора за кредит и като абсолютно число следва да се посочи поне приложимият референтен лихвен процент (в разглеждания случай основният лихвен процент съгласно член 247 от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“), от който чрез добавка (в разглеждания случай пет процентни пункта съгласно член 288, параграф 1, второ изречение от BGB) се изчислява приложимият лихвен процент за забавени плащания?
 - б) механизмът за адаптиране на лихвения процент за забавени плащания трябва да бъде разяснен конкретно, като следва да бъдат посочени поне националните разпоредби, от които може да бъде изведен начинът за адаптиране на лихвения процент за забавени плащания (член 247, член 288, параграф 1, второ изречение от BGB)?
4. а) Следва ли член 10, параграф 2, буква с) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че в договора за кредит трябва да се посочи разбираем за потребителя конкретен метод за изчисляване на дължимото обезщетение при предсрочно погасяване, така че потребителят да е в

състояние поне приблизително да пресметне дължимото обезщетение при предсрочно прекратяване?

б) (при утвърдителен отговор на предходния въпрос а):

Допускат ли член 10, параграф 2, буква с) и член 14, параграф 1, второ изречение от Директива 2008/48/ЕО национална правна уредба, съгласно която при непълна информация по смисъла на член 10, параграф 2, буква с) от Директива 2008/48/ЕО срокът за отказ все пак започва да тече от сключването на договора и отпада само правото на кредитора на обезщетение за предсрочното погасяване на кредита?

5. Следва ли член 10, параграф 2, буква т) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че

а) в договора за кредит трябва да бъде посочено също правото на страните да прекратят едностранно договора за кредит в съответствие с националното законодателство, по-специално правото на кредитополучателя да прекрати едностранно договора поради наличие на сериозно основание в съответствие с член 314 от BGB, когато е сключен договор за кредит за определен срок и че трябва изрично да се посочи разпоредбата, в която това право на едностранно прекратяване е уредено?

б) (при отрицателен отговор на предходния въпрос а):

допуска национална правна уредба, съгласно която посочването на специално право на едностранно прекратяване на договора съгласно националното законодателство е задължителна информация по смисъла на член 10, параграф 2, буква т) от Директива 2008/48/ЕО?

в) в договора за кредит винаги когато се предвижда право на страните да прекратят едностранно договора за кредит, трябва да се посочват предвидените за упражняване на правото на едностранно прекратяване краен срок и форма, в която следва да бъде направено волеизявлението за прекратяване?

6. Следва ли член 10, параграф 2, буква у) от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че договорът за кредит трябва да съдържа съществените формални изисквания относно оплакванията и/или правните средства за защита в извънсъдебни процедури за уреждане на спорове и/или обезщетения? Недостатъчно ли е в това отношение да се направи препращане към достъпен в

интернет процедурен правилник, приложим към извънсъдебните процедури за уреждане на спорове и/или обезщетения?

7. В случай на договор за потребителски кредит изключена ли е възможността кредиторът да направи възражение за погасяване срещу упражняването на правото на отказ на потребителя съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО,

а) ако част от предвидената в член 10, параграф 2 от Директива 2008/48/ЕО задължителна информация нито е надлежно посочена в договора за кредит, нито впоследствие е надлежно предоставена, и следователно срокът за отказ съгласно член 14, параграф 1 от Директива 2008/48/ЕО не е започнал да тече?

б) (при отрицателен отговор на въпрос а):

ако погасяването се основава в значителна степен на времето, което е изминало от сключването на договора, и/или на пълното изпълнение на договора от двете страни, и/или на обстоятелството дали кредиторът разполага с възстановената сума по кредита, или на връщането на обезпеченията по кредита, и/или (в случай на договор за покупко-продажба, свързан с договора за кредит) на ползването или продажбата на финансираната стока от потребителя, но в релевантния период и при настъпването на релевантните обстоятелства потребителят не е знаел за продължаващото наличие на правото му на отказ, като не носи отговорност за това незнание и кредиторът също не е могъл да приеме, че потребителят разполага със съответната информация?

8. В случай на договор за потребителски кредит изключена ли е възможността кредиторът да направи възражение за злоупотреба с право срещу упражняването на правото на отказ на потребителя съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО,

а) ако част от предвидената в член 10, параграф 2 от Директива 2008/48/ЕО задължителна информация нито е надлежно посочена в договора за кредит, нито впоследствие е надлежно предоставена, и следователно срокът за отказ съгласно член 14, параграф 1 от Директива 2008/48/ЕО не е започнал да тече?

б) (при отрицателен отговор на въпрос а):

ако злоупотребата с право се основава в значителна степен на времето, което е изминало от сключването на договора, и/или на пълното изпълнение на договора от двете страни, и/или на обстоятелството дали кредиторът разполага с възстановената сума по кредита, или на връщането на обезпеченията по кредита, и/или (в случай на договор за покупко-продажба, свързан с договора за кредит) на ползването или продажбата на финансираната стока от потребителя, но в релевантния период и при настъпването на релевантните обстоятелства потребителят не е знаел за продължаващото наличие на правото му на отказ, като не носи отговорност за това незнание и кредиторът също не е могъл да приеме, че потребителят разполага със съответната информация?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (наричана по-нататък „Директива 2008/48“), и по-специално член 10, параграф 2, букви а), г), л), с), т) и у).

Цитирани национални разпоредби

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Въвеждащ закон към Гражданския кодекс, наричан по-нататък „EGBGB“), член 247, параграфи 3, 6 и 7

Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“), и по-специално членове 242, 247, 288, 314, 355, 356b, 357, 357a, 358, 492 и 495

Кратко изложение на фактите и на производството

- 1 В основата на преюдициалното запитване по дело C-187/20 стоят две съединени дела.
- 2 В дело JL/BMW Bank ищецът сключва договор за кредит с BMW Bank в нетен размер на 24 401,84 EUR, използван за закупуване на автомобил за лично ползване. Договорът не уточнява вида на кредита. Стандартизираната европейска информация за потребителския кредит, приложена към договора и станала неразделна част от договора, уточнява само следното за вида на кредита: „Кредит с изплащане на равни месечни погасителни вноски и с фиксиран лихвен процент“. Що се отнася до плащането на главницата, в раздел „Важни уточнения“ договорът съдържа информация за

кредитополучателя, че сумата по кредита се изплаща на продавача към момента на доставка на превозното средство.

- 3 Относно размера на лихвения процент за забавени плащания, договорът за кредит съдържа следното: „В случай че кредитополучателят [...] забави плащане по кредита, се начислява лихва за забавени плащания в размер на пет процентни пункта над основния лихвен процент, изчислена на годишна база. Основният лихвен процент се изчислява на 7 януари и 7 юли всяка година и се публикува от Deutsche Bundesbank в Bundesanzeiger“.
- 4 Относно евентуално обезщетение при предсрочно погасяване договорът за кредит предвижда: „В случай на предсрочно погасяване [...] в съответствие с член 502 от BGB банката може да поиска подходящо обезщетение при предсрочно погасяване за вредите, пряко свързани с предсрочното погасяване. Вредите се изчисляват съгласно финансово-математическите рамкови условия, предвидени от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия), които по-специално отчитат междувременните промени на лихвената ставка, първоначално договорените погасителни вноски по кредита, загубата на печалба за банката и риска и административните разходи, спестени в резултат на предсрочното погасяване, както и в съответствие с административните разходи, свързани с ранното погасяване на кредита (такса за обработка)“.
- 5 Наистина, що се отнася до евентуално предсрочно едностранно прекратяване на договора за кредит, условията по кредита сочат, че правото на кредитополучателя да прекрати едностранно договора поради сериозно основание остава непроменено. Член 314 от BGB обаче не е споменат и също така не се посочва, че едностранното прекратяване трябва да се извърши в разумен срок в съответствие с член 314, параграф 3 от BGB.
- 6 Колкото до възможността за производство пред омбудсман, съгласно договора за кредит е възможно да бъде сезиран омбудсманът на частните банки с оглед на уреждането на спора с банката. Повече информация има в „Процедурен правилник за разглеждането на оплакванията на клиентите в германския банков сектор“, който се предоставя при поискване или може да бъде открит на уебсайта на Bundesverband der Deutschen Banken eV (Асоциация на германските банки), www.bdb.de. Оплакването трябва да бъде подадено в писмена форма до службата за разглеждане на оплаквания на клиентите към Bundesverband deutscher Banken.
- 7 Покупната цена на превозното средство е 23 500 EUR. Ищецът плаща авансово 1 000 EUR на продавача (автокъща) и осигурява останалата част от сумата в размер на 22 500 EUR, включително трите еднократни плащания на застрахователна премия в общ размер 1 901,84 EUR, чрез горепосочения кредит. При подготовката и сключването на договора за кредит ответникът се възползва от съдействието на продавача в качеството му на кредитен посредник. В договора за кредит е уговорено още, че ищецът трябва да

изплати кредита от 25 814,98 EUR (нетна сума на кредита в размер на 24 401,84 EUR заедно с лихви в размер на 1 413,14 EUR) до 5 април 2021 г., започвайки от 5 май 2017 г., на 47 еднакви месечни вноски в размер на 309,25 EUR всяка и една окончателна вноска в размер на 11 280 EUR. С писмо от 13 юни 2019 г. ищецът упражнява правото си на отказ от волеизявлението си за сключване на договора за кредит.

- 8 Той счита, че отказът е действителен, тъй като поради погрешна задължителна информация срокът за отказ не е започнал да тече. Ищецът иска да се установи, че след отказа от 13 юни 2019 г. от договора за кредит от 4 май 2017 г. той не дължи нито лихви, нито погасителни вноски.
- 9 Ответникът счита иска за неоснователен, тъй като надлежно бил предоставил на ищеца цялата задължителна информация и отказът бил просрочен. Освен това ответникът прави възражение за погасяване и за злоупотреба с упражняване правото на отказ.
- 10 Фактите по дело DT/Volkswagen Bank по същество съответстват на тези по първото споменато дело. И по него видът на договора не е уточнен. В договора за кредит обаче на страница 1 се посочва следното: „По отношение на договора се прилагат прикачените условия по договор за кредит [...]“ Получената от заявителя стандартизирана европейска информация уточнява следното по отношение на вида на кредита: „Кредит с анюитетни вноски с гарантирано право на връщане (еднакви месечни вноски и увеличена окончателна вноска)“. Относно изплащането на кредита в договора за кредит се посочва, че кредитът трябва да се изплати на продавача.
- 11 Относно размера на лихвения процент за забавени плащания договорът за кредит съдържа следното: „Ако договорът бъде прекратен едностранно, ще Ви бъде начислена законната лихва за забавени плащания. Годишният размер на лихвата за забавени плащания е пет процентни пункта над съответния основен лихвен процент.“ В допълнение „Стандартната европейска информация за потребителски кредит“, предоставена на ищеца, посочва: „Годишният лихвен процент за забавени плащания е в размер на пет процентни пункта над съответния основен лихвен процент.“ Основният лихвен процент се изчислява от Deutsche Bundesbank и се определя на 1 януари и 7 юли всяка година.
- 12 Относно евентуалното обезщетение при предсрочно погасяване договорът за кредит съдържа, наред с другото, следната информация: „При предсрочно погасяване банката има право да поиска подходящо обезщетение за вредите, пряко свързани с предсрочното погасяване. Банката изчислява вредите съгласно финансово-математическите рамкови условия, предвидени от Bundesgerichtshof, които по-специално отчитат междувременните промени на лихвената ставка, първоначално договорените погасителни вноски по кредита, загубата на печалба за банката, административните разходи, свързани с ранното погасяване на кредита (такса за обработка), както и

риска и административните разходи, спестени в резултат на предсрочното погасяване.“

- 13 В договора за кредит изобщо не се посочва правото на кредитополучателя да прекрати едностранно договора съобразно член 314 от BGB поради наличие на сериозно основание, предвидено в националното право при договори с продължително изпълнение. Процедурата, която трябва да се следва (по-специално формата и срокът при едностранно прекратяване от страна на кредитополучателя), също не е посочена. Уточнява се обаче при какви условия кредиторът може да упражни правото си на едностранно прекратяване на договора поради наличие на сериозно основание, но не и в каква форма и в какви срокове.
- 14 Относно възможността за производство пред омбудсман, и в този случай се посочва, че банката участва в производството за уреждане на спора към центъра за помирителни производства за потребителите, наречен „Омбудсман на частните банки“ (www.bankenombudsmann.de). Повече информация има в „Процедурен правилник за разглеждането на оплакванията на клиентите в германския банков сектор“, който се предоставя при поискване или може да бъде открит в интернет на адрес www.bankenverband.de. Оплакването трябва да се изпрати в текстови формат (например писмо, факс, електронна поща) до службата за разглеждане на оплаквания на клиентите към Bundesverband deutscher Banken.
- 15 В случая кредитът е трябвало да бъде изплатен обратно до 1 април 2020 г. Правото на отказ е упражнено с писмо от 12 януари 2019 г.
- 16 Ищецът счита, че отказът е действителен, тъй като поради погрешната задължителна информация срокът за упражняване на правото на отказ не е започнал да тече. Ищецът иска от ответника след връщането на закупения автомобил да му върне изплатените към датата на съдебното заседание 43 месечни вноски по кредита в общ размер на 17 012,95 EUR. Освен това ищецът иска да бъде установено, че не дължи нито лихвите, нито погасителните вноски по договора за кредит. Ищецът иска и да му бъдат възстановени извънсъдебните разходи за адвокат.
- 17 При условията на евентуалност ответникът се позовава на правото си на задържане поради претендираното право да получи плащане на лихвите по кредита до връщането на превозното средство. Ответникът счита също така, че ищецът дължи обезщетение за обезценяването на превозното средство, което е резултат от използването на превозното средство от ищеца.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 18 Уважаването на исковете зависи от това дали съответният отказ от договора за кредит е бил действителен и дали евентуално кредитодателят би могъл да

направи възражение за погасяване или възражение за злоупотреба с правото за упражняване на отказ.

- 19 За да бъде считано за действително съответното изявление за отказ на ищеца, е необходимо да не е бил изтекъл двуседмичният срок за отказ по член 355, параграф 2, първо изречение от BGB. Съгласно член 356b, параграф 2, първо изречение от BGB срокът за отказ не започва да тече, ако цялата задължителна информация съгласно член 492, параграф 2 и член 247, параграфи 6—13 от EGBGB не се съдържа в договора за кредит. В такъв случай съгласно член 356b, параграф 2, второ изречение срокът започва да тече едва след последващото предоставяне на задължителната информация. В настоящия процес би следвало да се изхожда от непълнота на предоставената задължителна информация, по-специално ако поне една част от задължителната информация по член 10, параграф 2, букви а), г), л), с), т) и у) от Директива 2008/48 не фигурира в договора за кредит в надлежната форма.
- 20 Въпреки че в настоящите производства насрещните договорни задължения до голяма степен вече са били изпълнени към момента на упражняване на правото на отказ от договора, отказът по принцип все още е бил допустим, тъй като германското право не предвижда погасяване на правото на отказ от договорите за потребителски кредит. Националният законодател съзнателно е избрал правото на отказ да не бъде ограничено във времето.
- 21 Възможно е в описаните производства кредитодателите да могат успешно да направят възражение за погасяване на правото на отказ или за злоупотреба с правото на отказ. Следва обаче да се разгледат условията, при които правото на Съюза допуска да се направи възражение за погасяване или злоупотреба с право срещу упражняването на правото на отказ съгласно член 14, параграф 1, първо изречение от Директива 2008/48/ЕО.
- 22 Относно преюдициалните въпроси запитващата юрисдикция посочва по-конкретно следното:
- 23 По първия въпрос: следва да се установи как трябва да се разбира член 10, параграф 2, буква а) от Директива 2008/48, съгласно който договорът за кредит трябва да посочва ясно и кратко вида на кредита. Националната съдебна практика и националната доктрина дават различни отговори на този въпрос. Според запитващата юрисдикция отговорът зависи от начина, по който този въпрос се разглежда от правото на Съюза.
- 24 От една страна, би могло да е достатъчно да се посочи, че изплащането ще се извършва на части и лихвата ще е фиксирана. Bundesgerichtshof счита, че това тълкуване на Директива 2008/48 е единственото правилно, без да оставя възможност за основателно съмнение. От друга страна, систематичният контекст би могъл да доведе до извод, че относно вида на кредита трябва да бъде посочено също така, че става въпрос за свързан договор за кредит, тъй

като член 3, буква н) от Директива 2008/48 определя свързаните договори за кредит като особен вид договори за кредит, а член 15 от тази директива предвижда особени правни последици, що се отнася до положението на свързания договор за кредит. Освен това от систематиката на текста би могло да се заключи, че следва изрично да се уточни дали става въпрос за срочен договор за кредит или за договор за кредит с неопределен срок, тъй като член 13 от Директива 2008/48 предвижда специални правила относно договорите за кредит с неопределен срок.

- 25 По втория въпрос: следва да се установи как трябва да се разбира член 10, параграф 2, буква г) от Директива 2008/48, съгласно който договорът за кредит трябва да посочва ясно и кратко условията за усвояването на кредита. Запитващата юрисдикция между другото намира за нередно, че двата договора за кредит не указват, че с изплащането на кредита задължението за престиране на продажната цена на продавача се погасява до този размер и че след цялостно заплащане на продажната цена купувачът може да поиска от продавача предаването на закупеното превозно средство. Тя обаче отбелязва, че националната съдебна практика и националната доктрина не дават еднозначен отговор на въпроса как трябва да се тълкува член 10, параграф 2, буква г) от Директива 2008/48.
- 26 От една страна, би могло да е достатъчно при изплащането на сумата по кредита на трето лице потребителят да бъде просто информиран за лицето, на което се изплаща кредитът. От друга страна обаче, формулировката на член 10, параграф 2, буква г) от Директива 2008/48 би могла да се тълкува в смисъл, че когато става въпрос за свързан договор за кредит, сключен с оглед на финансирането на превозно средство, потребителят трябва да бъде информиран за престациите, които ще получи вместо сумата на кредита, а именно да бъде освободен от задължението си да плати покупната цена до размера на платената на продавача сума и да поиска (ако покупната цена е изцяло платена) от продавача предаването на предмета на продажбата.
- 27 По третия въпрос: следва да се установи как трябва да се разбира член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48, съгласно който договорът за кредит трябва да посочва ясно и кратко лихвения процент за просрочени плащания, приложим към момента на сключването на договора за кредит, както и механизмите за регулирането му.
- 28 Би могло да е достатъчно, ако се посочи съдържанието на националните законови разпоредби (в случая член 288, параграф 1, второ изречение от BGB) относно дължимите плащания за просрочие. Запитващата юрисдикция отбелязва, че с решение от февруари 2020 г. Bundesgerichtshof приема това тълкуване на Директива 2008/48 за правилно, без да оставя възможност за основателно съмнение.
- 29 Според запитващата юрисдикция обаче не се налага задължително такова тълкуване на член 10, параграф 2, буква л) от Директива 2008/48.

Съдържащото се в Директивата допълнение „приложим към момента на сключването на договора за кредит“ и изискването за яснота и краткост биха могли да се тълкуват в смисъл, че приложимият към съответния момент лихвен процент за забавени плащания следва да бъде посочен възможно най-точно, т.е. като абсолютно число, или най-малкото като абсолютно число следва да се посочи актуалният размер на приложимия основен лихвен процент съгласно член 247 от BGB, така че текущият лихвен процент за забавени плащания да може да бъде установен от потребителя чрез просто добавяне (+ 5 процентни пункта). Би могло също така да се приеме за необходимо да се посочи механизмът за адаптиране на лихвения процент за забавени плащания, а именно че размерът на лихвения процент за забавени плащания съгласно националното право по силата на член 247 и член 288, параграф 1 от BGB надвишава с пет процентни пункта основния лихвен процент, определен от Deutsche Bundesbank на всеки шест месеца.

- 30 В допълнение запитващата юрисдикция отбелязва, че от факта, че законодателят не е определил размера на лихвения процент за забавени плащания в член 3 от Директива 2008/48, за разлика от действителния лихвен процент, съдържащ се в член 3, буква и) от Директива 2008/48, не може да се изведе нищо за отговора на определящия въпрос дали размерът на лихвения процент за забавени плащания трябва да бъде посочен като абсолютно число. Всъщност и без изрична дефиниция в Директивата е съвсем ясно, че размерът на лихвения процент за забавени плащания също следва да е посочен като годишен процент. За сметка на това релевантният въпрос, който следва да бъде предмет на тълкуване в тази насока, е дали е достатъчно позоваване на референтен лихвен процент, публикуван другаде, или е необходимо на потребителя да се даде информация за точния размер на лихвения процент, който е в сила към момента на сключване на договора.
- 31 По четвъртия въпрос, буква а): следва да се установи как трябва да се разбира член 10, параграф 2, буква с) от Директива 2008/48, съгласно който информацията относно правото на кредитора на обезщетение и начина, по който това обезщетение ще бъде определено, трябва да се посочи ясно и кратко.
- 32 Възможно е тълкуване в смисъл, че за да се обясни как се определя дължимото обезщетение, би могло да се направи позоваване на принципите на съдебната практика и факторите за изчисляване, които трябва да се вземат предвид, без да се посочва конкретен метод за изчисление. В решение от февруари 2020 г. Bundesgerichtshof приема, че това тълкуване на Директива 2008/48 е единственото правилно, без да се оставя възможност за основателно съмнение. Според запитващата юрисдикция обаче това не е задължително и тя се позовава по-специално на съображение 39 от Директивата.
- 33 При утвърдителен отговор на въпрос 4, буква а) следва да се отговори и на въпрос 4, буква б), дали член 10, параграф 2, буква с) и член 14, параграф 1,

второ изречение от Директива 2008/48 не допускат национална правна уредба, съгласно която при предоставяне на непълна информация по смисъла на член 10, параграф 2, буква с) от тази директива срокът за отказ все пак започва да тече от сключването на договора и единствено отпада правото на кредитодателя на обезщетение за предсрочното погасяване на кредита. Това също е спорно в националната съдебна практика и доктрина. Според едното схващане недостатъчната информация за изчисляването на обезщетението за предсрочно погасяване се санкционира само с отпадането на правото на обезщетение за предсрочно погасяване. Според обратното схващане това е несъвместимо с член 10, параграф 2, буква с) от Директива 2008/48. Именно това становище се подкрепя и от запитващата юрисдикция и тя препраща към съображение 39 от Директива 2008/48.

- 34 По петия въпрос: следва да се установи как трябва да се разбира член 10, параграф 2, буква т) от Директива 2008/48, съгласно който процедурата, която трябва да се следва при упражняване на правото за прекратяване на договора за кредит, трябва да бъде посочена ясно и кратко. Тази разпоредба би могла да се тълкува в смисъл, че законодателят съзнателно е искал да продължи да допуска регламентирани на национално равнище права на отказ, но потребителят е нужно да бъде информиран само за правото на отказ, предвидено в самата директива. Тази идея би могла да бъде подкрепена по-специално от посочената в съображение 8 от Директива 2008/48 цел за улесняване на свободното движение на предложения за предоставяне на кредити при оптимални условия за тези, които предлагат кредити. За *Bundesgerichtshof* това тълкуване е очевидно.
- 35 От друга страна, подчертаната пак в съображение 8 от Директива 2008/48 цел да се предложи достатъчна степен на защита на потребителите може да изисква да се дава информация и за правото на едностранно прекратяване, уредено от националното законодателство, както и за формалните изисквания за упражняването му. Според запитващата юрисдикция съображения 24 и 31 от тази директива подкрепят този извод.
- 36 По шестия въпрос: следва да се установи как трябва да се разбира член 10, параграф 2, буква у) от Директива 2008/48, съгласно който договорът за кредит трябва да посочва ясно и кратко дали е налице механизъм за извънсъдебни процедури за уреждане на спорове и обезщетение на потребителя, страна по договора за кредит, и ако е така, начина за достъп до този механизъм.
- 37 Що се отнася до условията за достъп до процедурите за уреждане на спорове с клиентите, би могло да е достатъчно позоваване на процедурен правилник, достъпен в интернет. В посоченото решение от февруари 2020 г. *Bundesgerichtshof* счита, че това е достатъчно. По-специално постановените от Директивата яснота и краткост биха могли да изискват формалните условия за достъп до помирителната процедура да бъдат изцяло възпроизведени в самия договор за кредит, за да има потребителят

възможност да установи ясно и без голямо усилие как може надлежно да започне такава процедура. По-специално би могло да не е достатъчно ясно и кратко, ако относно условията за достъп се препраща към обемен процедурен правилник, достъпен в интернет, като потребителят първо трябва да намери актуалната редакция на процедурния правилник и да го проучи, за да открие частта от процедурния правилник относно формалните условия за достъп до процедурите за уреждане на спорове с клиентите.

- 38 Също така би било обезпокоително, ако се направи динамично позоваване на процедурни правила, които ще се прилагат едва в бъдеще, при евентуално по-късно оплакване на клиента, чието съдържание, разбира се, не е известно при сключването на договора.
- 39 Относно въпроси 7 и 8 се препраща към съответното идентично изложение на въпроси 4 и 5, формулирани по идентичен начин в резюмето на преюдициалното запитване по дело C-155/20.
- 40 В заключение запитващата юрисдикция посочва, че едноличен съдебен състав на първоинстанционна юрисдикция също е оправомощен да поставя преюдициални въпроси на Съда. Този извод не се опровергава от факта, че с определение от 11 февруари 2020 г. *Bundesgerichtshof* приема, що се отнася до настоящите въпроси 3, 4, а) и 5, че правилното тълкуване на правото на Съюза е толкова очевидно, че не съществува възможност за основателно съмнение, като се позовава на наличието на *acte clair* по смисъла на решение *CILFIT* (решение от 6 октомври 1982 г., *Cilfit*, C-283/81, EU:C:1982:335, т. 16). Всъщност, ако според юрисдикцията, която не се произнася като последна инстанция, преценката на висшестоящия съд би могла да доведе до постановяване на акт, който противоречи на правото на Съюза, тя трябва да може да реши свободно дали да постави на Съда въпросите, по които има колебания.
- 41 Освен това запитващата юрисдикция препраща към отчасти идентичните въпроси и направени паралели с преюдициалните запитвания по дела C-33/20 и C-155/20, и предлага производствата да бъдат обединени.